

УДК 338.64

Ординська В.О.
студентка*Миколаївського національного університету
імені В.О. Сухомлинського***Полторак А.С.***кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри обліку та оподаткування
Миколаївського національного університету
імені В.О. Сухомлинського*

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ІЗ САНИТАРНО-ГІГІЄНИЧНОЇ ОБРОБКИ ПРИМІЩЕНЬ

WAYS OF PERFECTION ACCOUNTING INCOME FROM OPERATIONS ACTIVITIES IN ENTERPRISES WITH FOR SANITARY PROCESSING FACILITIES

АНОТАЦІЯ

Статтю присвячено напрямам розвитку облікового відображення доходів від операційної діяльності на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень. Запропоновано практичні рекомендації щодо вирішення наявних проблем в обліку доходів від операційної діяльності на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень та проаналізовано очікувані результати від застосування представлених пропозицій. Запропоновано вдосконалення, спрямовані на підвищення достовірності обліково-аналітичної інформації про доходи від операційної діяльності, підвищення аналітичності обліку й оптимізації структури доходів. Упровадження запропонованих пропозицій з удосконалення обліку доходів від операційної діяльності створить належне інформаційне забезпечення для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Ключові слова: доходи, доходи від операційної діяльності, облік доходів, санітарно-гігієнічна обробка приміщень, удосконалення обліку доходів.

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена направлениям развития учетного отражения доходов от операционной деятельности на предприятиях санитарно-гигиенической обработки помещений. Предложены практические рекомендации по решению имеющихся проблем в учете доходов от операционной деятельности на предприятиях санитарно-гигиенической обработки помещений и проанализированы ожидаемые результаты от применения представленных предложений. Предложенные усовершенствования направлены на повышение достоверности учетно-аналитической информации о доходах от операционной деятельности, повышение аналитичности учета и оптимизации структуры доходов. Внедрение предложенных предложений по совершенствованию учета доходов от операционной деятельности создаст надлежащее информационное обеспечение для принятия обоснованных управленческих решений.

Ключевые слова: доходы, доходы от операционной деятельности, учет доходов, санитарно-гигиеническая обработка помещений, совершенствование учета доходов.

ANNOTATION

The article is dedicated display areas of your income from operations in enterprises of sanitary treatment facilities. Practical recommendations for solving existing problems on account of income from operations in enterprises with sanitary processing facilities and analyzed the expected results from the application submitted proposals. The proposed improvements are aimed at improving the reliability of accounting and analytical information on income from operations, increase analyticity accounting and optimization of income structure. Implementation

of the proposed suggestions on improvement of income from operations will create proper informational support to make informed management decisions.

Keywords: income, income from operations, revenue accounting, sanitary and hygienic processing facilities, improvement of income.

Постановка проблеми. Підприємства санітарно-гігієнічної обробки приміщень вбачають мету своєї діяльності у тому числі і в отриманні доходів, обсяг яких має бути достатнім не лише для покриття поточних витрат, але й для забезпечення отримання чистого прибутку. Прибуток є якісним узагальнюючим показником роботи підприємства через те, що за його величиною можна проаналізувати ефективність усіх видів діяльності суб'єктів. Важливими вже на початкових етапах ведення діяльності є питання забезпечення рентабельного функціонування підприємств, які надають послуги з дератизації, дезінсекції та дезінфекції. У зв'язку з цим загострюється актуальність проблем з удосконаленням форм і методів бухгалтерського обліку й аудиту доходів від операційної діяльності на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливий внесок у дослідження теоретико-методичних та практичних засад бухгалтерського обліку доходів від операційної діяльності зробили вітчизняні та зарубіжні вчені: Н.І. Беренда, Ю.М. Данилевська, А.П. Захаров, А.М. Кадацька, Я.С. Карп'як, Т.В. Кобилюх, Ф. Макарук, В.М. Мельник, Л.В. Нападовська, Т.С. Осадча, Л.В. Острівна, Т.І. Перепелиця, Н.М. Пилипчук, Н.В. Прохар, С.Й. Сажинець, Н.А. Сітко, В.В. Сопко, Н.Б. Фірко, У.Й. Черевата та ін. Здебільшого у фундаментальних працях зазначених авторів приділено увагу особливостям обліку та формуванню доходів у різних галузях економіки, у тому числі шляхам удосконалення обліку доходів від операційної діяльності [5, с. 117].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Невирішеними залишаються проблеми застаріlosti інформації стосовно специфіки визнання доходів від операційної діяльності, що представлена в Наказі про облікову політику (а саме джерела отримання доходів, визначення доходів від операційної діяльності, відображення статей доходів з урахуванням принципів управлінського обліку), часткової автоматизації обліку доходів від операційної діяльності і результатів цієї діяльності, відсутності деталізації рахунків обліку доходів від операційної діяльності, планування отримання доходів від операційної діяльності, а також внутрішньогосподарського контролю доходів від операційної діяльності.

Мета статті полягає у дослідженні недоліків ведення обліку доходів від операційної діяльності на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень; визначенні шляхів удосконалення обліку доходів від операційної діяльності на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень та очікуваних результатів від їх впровадження в практику суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проаналізувавши відображення обліку доходів

від операційної діяльності на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень, які надають дератизаційні, дезінфекційні та дезінсекційні послуги, необхідно зауважити, що переважно він здійснюється за загальними правилами чинного законодавства у сфері обліку доходів, але існують деякі особливості. З метою раціональної організації бухгалтерського обліку доходів від операційної діяльності на підприємствах санітарно-гігієнічної обробки приміщень представлено комплекс рекомендацій щодо обліку доходів (табл. 1).

На даному етапі розвитку в обліковій роботі підприємств із санітарно-гігієнічної обробки приміщень найчастіше використовується програма «1С Бухгалтерія: версія 7.7.», яка не задовольняє всі потреби вищезазначених підприємств, саме тому зазначеним суб'єктам господарювання доцільно вдосконалювати свої системи автоматизації оперативного і бухгалтерського обліку, особливо автоматизацію обліку доходів від операційної діяльності та фінансових результатів із застосуванням програми «1С Бухгалтерія: версія 8.3». Ця програма спроможна забезпечувати вирішення всіх завдань, що стоять перед бухгалтерською службою підприємства, якщо остання повністю від-

Таблиця 1

Запропоновані шляхи вдосконалення обліку доходів від операційної діяльності на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень

№	Проблема обліку на підприємстві	Орієнтири розвитку обліку доходів	Очікувані результати від впровадження
1	Застаріла інформація стосовно специфіки визнання доходів від операційної діяльності, представлена в Наказі про облікову політику	Вдосконалення Наказу про облікову політику підприємства стосовно обліку доходів від операційної діяльності, а саме детальний опис: – джерел отримання доходів; – визначення доходів від операційної діяльності; – відображення статей доходів з урахуванням принципів управлінського обліку	Сприяння більш повному та точному обліку доходів від операційної діяльності на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень та висвітлення її у фінансовій звітності
2	Часткова автоматизація обліку доходів від операційної діяльності і результатів цієї діяльності	Застосування інформаційних систем і комп'ютерних технологій, у т. ч. новітніх програм для обліку, а саме програми «1С Бухгалтерія: версія 8.3»	Підвищення достовірності обліково-аналітичної інформації про доходи від операційної діяльності
3	Відсутність деталізації рахунків обліку доходів від операційної діяльності	Розкриття інформації про надання послуг санітарно-гігієнічної обробки приміщень на аналітичних субрахунках	Проведення поглибленого аналізу реалізації, вирішення питань доцільності застосування того чи іншого маркетингового інструмента, організація контролю обліку доходів та прийняття обґрунтованих управлінських рішень
4	Відсутність планування отримання доходів від операційної діяльності	Класифікація доходів шляхом групування ознак за напрямками використання інформації про доходи в системі управління	Підвищення аналітичності обліку, оптимізація структури доходів
5	Відсутність внутрішньогосподарського контролю доходів від операційної діяльності	Розроблення концептуальних та методичних підходів до інтегрованої побудови внутрішньогосподарського контролю доходів операційної діяльності	Фіксація фактів відхилень, оперативний аналіз причин їх виникнення та можливих наслідків, забезпечення можливості оцінки безпеки виникнення ризиків і здатності приймати ефективні управлінські рішення

Джерело: узагальнено автором

повідает за облік на підприємстві, включаючи, наприклад, виписку первинних документів, обліку реалізації послуг і т. д. Склад рахунків, організація аналітичного, валютного, кількісного обліку на рахунках відповідають вимогам законодавства щодо ведення бухгалтерського обліку і відзеркаленню даних у звітності. За необхідності користувачі можуть самостійно створювати додаткові субрахунки і розрізи аналітичного обліку [1].

Серед основних переваг програми «1С Бухгалтерія: версія 8.3» для підприємств із санітарно-гігієнічної обробки приміщень доцільно виокремити: кращу інтеграцію є з MS Office, можливість роботи через браузер, суттєво більші можливості формування аналітичних звітів та наявність типових і сумісних конфігурацій, які доцільно застосовувати на підприємствах вузької спрямованості. Необхідно також зазначити, що в період оновлення програми працівникам підприємства потрібно витратити деякий час для освоєння даної версії, а суб'єкту господарювання – понести додаткові витрати на впровадження нової програми.

Процес бухгалтерського обліку доходів від операційної діяльності та фінансових результатів на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень представлено на рис. 1.

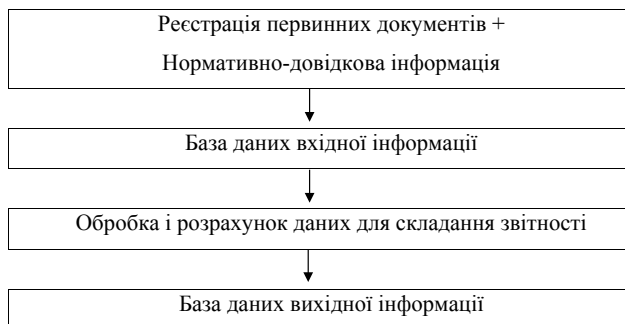

Рис. 1. Схема обліку доходів за допомогою програмної системи «1С Бухгалтерія: версія 8.3» на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень

Для чіткого планування отримання доходів від операційної діяльності та для ефективного управління ними необхідна детальна, науково обґрунтована класифікація, що побудована на логічних ознаках та спрямована на досягнення цілей обліку, аналізу, планування. Підприємствам із санітарно-гігієнічної обробки приміщень рекомендується класифікувати доходи шляхом групування ознак за напрямками використання інформації про доходи в системі управління, тобто класифікувати доходи за ринками збуту та за видами наданих послуг. Така класифікація доходів від операційної діяльності підвищить аналітичність обліку та дасть змогу оптимізувати структуру доходів.

На підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень для відображення доходів від надання послуг використовується рахунок 70

«Доходи від реалізації», до якого суб'єкти господарювання відкривають субрахунок 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», де узагальнюється інформація про доходи від реалізації послуг дератизації (вимишування гризунів), дезінсекції (боротьба з тарганами та комахами) та дезінфекції. За кредитом рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» на підставі розрахунків бухгалтерії відображається одержання доходу від наданих послуг, за дебетом – відповідна сума непрямих податків (податку на додану вартість та інших податків, передбачених законодавством).

У результаті аналізу з'ясовано, що на більшості підприємств із санітарно-гігієнічної обробки приміщень не відкриваються аналітичні субрахунки другого та третього порядків до субрахунків, що призначені для обліку доходів від реалізації послуг. Пропонуємо відкрити такі субрахунки (табл. 2), що надасть можливість поглиблення аналітичної деталізації для раціональної організації їх контролю та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Таблиця 2

Запропоновані аналітичні рахунки до субрахунку 703 «Доходи від реалізації робіт і послуг» на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень

Код рахунка	Назва рахунка	Код рахунка	Назва рахунка
703.1	Дохід від реалізації послуг дератизації	703.3	Дохід від реалізації послуг дезінфекції
703.2	Дохід від реалізації послуг дезінсекції	703.4	Дохід від реалізації одномоментних дератизаційних, дезінфекційних, дезінсекційних послуг

Джерело: запропоновано автором

Що ж до інших операційних доходів, то, на нашу думку, впровадження аналітики до субрахунків рахунку 71 «Інший операційний дохід» недоцільно, адже вони займають незначну частку в загальному показнику доходів від операційної діяльності підприємств із санітарно-гігієнічної обробки приміщень і тому не потребують деталізації.

За допомогою цих рахунків виникає можливість виділити з усього доходу підприємства дохід від реалізації послуг за різними методами активізації наданих послуг, що дає змогу проводити поглиблений аналіз реалізації, вирішувати питання доцільності застосування того чи іншого маркетингового інструмента [3, с. 26], що сприятиме прийняттю ефективніших управлінських рішень у процесі формування чистого доходу підприємства.

Достовірність бухгалтерського обліку доходів від операційної діяльності, законність та доцільність господарських операцій забезпечує

внутрішньогосподарський контроль. На більшості підприємств із санітарно-гігієнічної обробки приміщень бухгалтерський контроль законності операцій здійснюється частково, тому на вищезазначених суб'єктах господарювання доцільно розробити концептуальні та методичні підходи до інтегрованої побудови внутрішньогосподарського контролю доходів від операційної діяльності, тобто інтегрувати систему бухгалтерського обліку за допомогою деталізації даних за окремими структурними підрозділами за допомогою відкриття нових розділів у плані рахунків та відкриття аналітичних рахунків, призначених для внутрішньогосподарського контролю доходів від операційної діяльності. Це дасть змогу фіксувати факти відхилень бухгалтерського обліку від законодавчо-нормативних документів, оперативно аналізувати причини їх виникнення та можливі наслідки, забезпечить можливість оцінки небезпеки виникнення ризиків і сприятиме прийняттю ефективних управлінських рішень.

Висновки. У процесі розроблення напрямів розвитку обліку доходів від операційної діяльності на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень виділено найрозповсюдженіші недоліки обліку доходів, а саме: застаріла інформація стосовно специфіки визнання доходів від операційної діяльності, представлена у Наказі про облікову політику; часткова автоматизація обліку доходів від операційної діяльності і результатів цієї діяльності; відсутність деталізації рахунків обліку доходів від операційної діяльності; відсутність планування отримання доходів від операційної діяльності; відсутність внутрішньогосподарського контролю доходів від операційної діяльності. З метою підвищення інформативності та достовірності обліку запропоновано: вдосконалити Наказ про облікову політику стосовно обліку доходів від операційної діяльності; застосовувати сучасні інформаційні системи і комп'ютерні технології, а саме програму «1С Бухгалтерія: версія 8.3»; розкривати інформацію про надан-

ня послуг санітарно-гігієнічної обробки приміщень на аналітичних субрахунках; класифікувати доходи шляхом групування ознак за напрямками використання інформації про доходи в системі управління. Застосування даних пропозицій з удосконалення організації обліку доходів дасть змогу створити належне інформаційне забезпечення для прийняття оперативних управлінських рішень, сприятиме більш повному розкриттю даних про доходи на підприємствах із санітарно-гігієнічної обробки приміщень, що, своєю чергою, дасть змогу поліпшити інформаційне забезпечення процесу управління доходами та сприятиме підвищенню ефективності діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дуганець Н. Щодо проблемних питань обліку доходів і витрат підприємства / Н. Дуганець, А. Бартова // Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Інститут бухгалтерського обліку і аудиту в Україні, контроль та аналіз в умовах глобальних економічних змін» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/Yai6w1>.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/mSvOb9>.
3. Корягін М.В. Удосконалення обліку доходів, витрат та фінансових результатів підприємств сфери електронної комерції / М.В. Корягін, І.Б. Плотніченко // Облік і фінанси. – 2014. – № 2. – С. 24–31.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Положення від 29.11.1999 № 290 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://goo.gl/GqCzPk>.
5. Стригуль Л.С. Актуальні проблеми системного підходу до організації обліку доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємств / Л.С. Стригуль, В.П. Остапенко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія «Актуальні проблеми розвитку українського суспільства». – 2014. – № 37. – С. 116–120.
6. Тягнирядно Л.Л. Облікова політика підприємства щодо доходів, витрат та фінансових результатів / Л.Л. Тягнирядно // Університетські наукові записки. – 2013. – № 4. – С. 584–590.